

УДК 368.01

Н. В. Міловська,

кандидат юридичних наук, доцент,

науковий співробітник відділу проблем договірного права

Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва

імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

ПРАВОВА ПРИРОДА ДОГОВОРУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ

У статті на основі аналізу наукових поглядів та норм чинного законодавства України, які регулюють договірні зобов'язання у сфері страхування, визначено поняття, правова природа договору перестрахування та його місце в системі цивільно-правових договорів. Надано правову характеристику суб'єктного складу договору перестрахування, а також сформульовано наукові висновки і пропозиції щодо вдосконалення законодавчого врегулювання відносин за договором перестрахування.

Ключові слова: договір перестрахування, договір страхування, правова природа договору, перестраховик, перестраховальник, страховик, страхувальник.

В умовах економічного розвитку суспільства на сьогоднішній день існує потреба в укладанні договорів не лише страхування, а й перестрахування з метою підвищення правових гарантій захисту фінансового стану страхових організацій. Так, інститут перестрахування, як свідчить світова практика страхування, є одним із ефективних механізмів забезпечення платоспроможності страховиків та виплати страхових сум і страхового відшкодування.

Перестраховальні відносини є предметом правового регулювання, причому вони є специфічними, що зумовлено особливостями перестраховальної діяльності. Однак застосування правового інституту перестрахування має юридичні складності, які зумовлені відсутністю чітких законодавчих норм та науково-теоретичних підходів щодо нього. Так, чинне цивільне та страхове законодавство України не містить норм, які визначали б місце договору перестрахування в системі страхової діяльності. Норми Цивільного кодексу України (далі — ЦК України) [1], хоча і закріплюють поняття договору перестрахування, але достатньою мірою не відображають його зміст і характер.

Недосконалість законодавства призводить до відсутності єдиного правового ре-

гулювання договору перестрахування, який часто помилково ототожнюють із договором страхування. Тому, звичайно, на сьогоднішній день існує потреба у з'ясуванні правової природи договору перестрахування, його особливостей, проблем, пов'язаних з укладанням договору перестрахування та його виконанням, вдосконаленні механізму правового регулювання договірних перестраховальних правовідносин.

На жаль, специфіка правовідносин, що виникають на підставі договорів перестрахування, тривалий час не була об'єктом детального вивчення.

Значний внесок у розв'язання проблем перестраховальних правовідносин було зроблено як вітчизняними, так і зарубіжними ученими — представниками сучасної науки: В. Ю. Абрамовим, В. Д. Базилевичем, В. С. Белих, А. А. Гвозденко, О. В. Гринюк, Ю. М. Журавльовим, М. Г. Каминкіною, І. В. Кривошеєвим, С. С. Осадцем, Н. Б. Пацурією, К. Г. Семеновою, К. Є. Турбіною, Т. А. Федоровою, Ю. Б. Фогельсоном, В. В. Шаховим, В. П. Янішеним та іншими.

Свої думки з приводу правової природи договору перестрахування висловлювали такі вчені як: С. М. Бервено, В. І. Борисова, М. І. Брагінський, С. М. Братусь, В. В. Вітрянський,

О. В. Дзера, О. О. Красавчиков, Н. С. Кузнецова, В. В. Луць, М. С. Малеїн, Г. К. Матвеев, А. П. Сергеев, В. О. Тархов, Ю. К. Толстой, Р. Б. Шишка та ін. Разом з тим, подальша наукова розробка загальнотеоретичних проблем договірних перестраховальних відносин є необхідною умовою удосконалення їх правового регулювання.

Метою статті є визначення правової природи відносин за договором перестраховування, встановлення співвідношення договірного перестраховального зобов'язання з іншими суміжними договірними конструкціями у цивільному праві, визначення поняття, особливостей і місця договору перестраховування в системі договірних прав як специфічного договірного зобов'язання.

Правове регулювання перестраховальних відносин здійснюється ЦК України (ст. 987), Законом України «Про страхування» (ст. 12) [2], нормами інших законів України, що стосуються страхування (перестраховування), підзаконними нормативними актами, зокрема постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та вимог щодо здійснення перестраховування у страховика (перестраховика) нерезидента» [3], розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг «Про затвердження Порядку реєстрації договорів перестраховування та надання страховиками (цедентами, перестраховальниками) інформації про укладені договори перестраховування з страховиками (перестраховиками) нерезидентами» [4].

Відповідно до ст. 12 Закону України «Про страхування» перестраховування — це страхування одним страховиком (цедентом, перестраховальником) на визначених договором умовах ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником в іншого страховика (перестраховика) резидента або нерезидента, який має статус страховика або перестраховика, згідно з законодавством країни, в якій його зареєстровано.

Правовий інститут перестраховування, з одного боку, забезпечує фінансову

спроможність страховика виконати взятє страхове зобов'язання перед страхувальником щодо виплати страхового відшкодування, щоб така виплата за страховими випадками не лягала непосильним тягарем лише на нього одного, а з іншого — посилює захист майнових інтересів страхувальників.

У науковій літературі щодо інституту перестраховування особливо дискусійним є питання: відносити його до виду, галузі або спеціальної форми страхування? Так, представник вітчизняної науки страхового права О. Заруба розглядає перестраховування як окремий незалежний вид страхування [5, с. 86]. К. Г. Семенова також зазначає, що перестраховування — це особливий вид страхової діяльності, який полягає у наданні перестраховиком перестраховального захисту, спрямованого на забезпечення фінансової стійкості страховика (перестраховальника) [6, с. 6].

Існує думка, що перестраховування — це спеціальна форма страхування між страховими компаніями, яка передбачає передачу ризику від одного до іншого страховика [7, с. 48]. Відомий американський теоретик і практик перестраховування К. Пфайфер перестраховування визначає як самостійну галузь страхування, що забезпечує захист прямого страховика від можливих фінансових втрат, якщо б йому необхідно було здійснити виплати за укладеними договорами страхування, не маючи перестраховального покриття [8, с. 36].

На думку Ю. Б. Фогельсона, відносно з перестраховування є особливим видом майнового страхування, незалежно від того, чи є пряме страхування майновим чи особистим [9, с. 458]. Водночас, на думку К. Є. Турбіної, перестраховування не може розглядатися як різновид страхування, оскільки страхові виплати не є збитками страховика та не заподіюють страховику шкоди, а тому у нього відсутній страховий інтерес. У зв'язку з цим, як зазначає автор, перестраховальні відносини — це не страхування, а особливий різновид фінансової гарантії [10, с. 32]. Однак, як нам видається, у стра-

ховика є інтерес, який пов'язаний із витратами, що можуть виникнути у зв'язку з виконанням своїх зобов'язань за договором страхування щодо виплати страхового відшкодування.

Отже, аналізуючи різні наукові твердження, можна сказати, що перестрахування виступає окремим видом страхування, що полягає в наданні перестраховиком перестраховального захисту, спрямованого на забезпечення фінансової стійкості страховика (перестраховальника). Однак відсутність спеціальних правових норм, які б регулювали договірні перестраховальні правовідносини, свідчить про те, що основним джерелом їх правового регулювання є договір.

За договором перестрахування страховик, який уклав договір страхування, страхує в іншого страховика (перестраховика) ризик виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником (ч. 1 ст. 987 ЦК України). Страховик, який уклав договір перестрахування, залишається відповідальним перед страхувальником у повному обсязі відповідно до договору страхування (ч. 2 ст. 987 ЦК України).

У науковій літературі і навіть у договорах перестрахування часто зустрічається, що перестраховальник «передає ризик» перестраховику, а перестраховик його «приймає» і може «передати» далі. Сторони договору перестрахування називають себе цедент і цесіонарій так, як ніби-то один передає іншому якесь право (вимогу) [9, с. 463].

Так, на думку О. С. Красильнікової, за договором перестрахування одна сторона — цедент — передає повністю або частково страховий ризик (групу страхових ризиків певного виду) іншій стороні — перестраховальнику, який, у свою чергу, бере на себе зобов'язання відшкодувати цеденту відповідну частину сплаченого страхового відшкодування [11, с. 900]. Сам процес, пов'язаний із передачею ризику, автор називає цедируванням ризику, або перестраховальною цесією. У зв'язку з цим страховика, який віддає ризик, називають цедентом, а перестраховальника, який приймає ризик, — цесіонарієм [11, с. 900–901].

Однак використання подібної термінології лише створює ілюзію того, що при перестрахуванні одна сторона договору щось передає іншій. Дійсно, захист інтересів у страхуванні відбувається шляхом розподілу ризику. Однак це не означає, що ризик передається від страхувальника до страховика, адже юридично ризик не є оборотоздатним об'єктом цивільних прав і не може бути переданий від кого-небудь кому-небудь і, відповідно, прийнятий від кого-небудь будь-ким. Ризик перестраховикові не передається — перестраховик страхує ризик, але зовсім інший, ніж за основним договором.

На думку одних науковців, договір страхування і перестрахування нічим не відрізняються [12, с. 73]. Водночас інші учені акцентують увагу на їх суттєвих юридичних відмінностях, зазначаючи, що договір перестрахування є новим видом договору, відмінним від договорів страхування, який регулює особливий вид страхової діяльності і вимагає в силу цього створення для нього спеціального правового режиму [13, с. 34–39; 10, с. 32; 14, с. 37].

Як впливає із законодавчих визначень понять відповідних договорів, договір перестрахування дійсно виступає різновидом договору страхування, оскільки предметом безпосередньої діяльності страховика може бути як страхування, так і перестрахування. Однак між договором перестрахування та договором страхування існують і суттєві відмінності.

Основними критеріями відмежування договору перестрахування від договору страхування є: предмет договору, суб'єктний склад, страховий ризик, порядок укладення договору. Так, *предмет договору страхування не збігається із предметом договору перестрахування*. Відповідно до чинного страхового законодавства предметом договору страхування можуть бути майнові інтереси, що не суперечать закону і пов'язані: — з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням (особисте страхування); — з володінням, користуванням

і розпорядженням майном (майнове страхування); — з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі (страхування відповідальності). Зазначений предмет договору страхування не може бути застосований у перестрахованні. Перестраховальник, укладаючи договір перестраховання, захищає свій страховий інтерес, тобто забезпечує собі додаткові гарантії виконання страхових зобов'язань перед страхувальниками щодо здійснення страхових виплат у разі настання страхового випадку. Відтак майнові інтереси суб'єктів страхування і перестраховання мають певні розбіжності, а тому предмети договірних відносин у них різні.

Предмет договору перестраховання становить зобов'язання перестраховика надати перестраховальнику певну послугу — перестраховальний захист і зобов'язання перестраховальника сплатити за неї перестраховальну премію [6, с. 6].

Однією з основних особливостей договорів страхування і перестраховання є їх суб'єктивний склад. Так, договір страхування укладається між страховою компанією і страхувальником, який може бути фізичною або юридичною особою, тоді як суб'єктами перестраховальних договірних правовідносин з обох сторін виступають страховики, які називаються перестраховиком і перестраховальником.

Сторонами договору перестраховання можуть виступати лише юридичні особи — страхові організації, які відповідають вимогам законодавства, зокрема щодо ліцензування, формування статутного фонду та інших, у разі недотримання яких юридична особа не має права здійснювати страхову та перестраховальну діяльність.

Однак, як уже зазначалося вище, не можна погодитися із визначенням страховика як цедента, оскільки у цивільному праві України цедентом називають кредитора, який поступається своїми правами за зобов'язальними відносинами. При укладанні договору перестрахову-

вання будь-якої поступки прав страховика за зобов'язаннями, які виникають із договору страхування, іншому страховику не відбувається. Навпаки, страховик (перестраховальник), який уклав з перестраховиком договір перестраховання, відповідає за виконання страхових зобов'язань перед страхувальником у повному обсязі згідно з договором страхування (ч. 4 ст. 12 Закону України «Про страхування»). У зв'язку з цим, вважається доцільним внесення змін до ст. 12 Закону України «Про страхування», виключивши з визначення перестраховання термін «цедент».

Важливого науково-теоретичного та практичного значення для договірно-правових відносин у сфері перестраховання має *визначення страхового випадку та моменту його настання у договорі перестраховання.* Так, М. В. Мних зазначає, що, на відміну від договорів страхування, де, як відомо, багато різновидів страхових випадків, у договорі перестраховання страховий випадок завжди той самий, однаковий [15, с. 108].

Водночас у вітчизняній практиці при укладанні перестраховальних відносин під страховим випадком розуміють ті самі події, які мають місце в основному договорі страхуванні [16, с. 141]. Однак страховий випадок за договором страхування є лише моментом виникнення ймовірності настання страхового випадку за договором перестраховання, оскільки перестраховик виконує свої зобов'язання перед перестраховальником тільки після виплати останнім страхового відшкодування за договором страхування [17, с. 498].

Дійсно, за договором перестраховання страхується не ризик страхувальника за основним договором, а зовсім інший ризик — ризик перестраховальника, тобто його ризик здійснення страхової виплати за основним договором страхування, а тому страховим випадком за договором перестраховання є страхова виплата, здійснена за основним договором страхування.

Договір перестрахування є консенсуальним правочином, тобто набуває чинності з моменту його укладання, на відмінну від договору страхування, який належить до реальних договорів. У перестрахувальній практиці моменти укладання договорів перестрахування та їх оплата не завжди збігаються. За згодою сторін перестрахувальних відносин оплата перестрахувальної премії може здійснюватися впродовж дії договору перестрахування, при цьому вона є обов'язковою, а договір набуває чинності в момент укладання. Однак можлива ситуація, коли у договорі перестрахування передбачено, що він набирає чинності тільки після виплати перестрахувальної премії за прийняття у перестрахування частини ризику [18, с. 120]. Тому, з одного боку, така ознака розмежування договорних відносин у страхуванні і перестрахуванні є досить умовною, з іншого — суттєво визначає їх специфіку. Характерною особливістю договору перестрахування є віднесення його до групи договорів про надання послуг, зокрема про надання фінансових послуг, що обумовлено притаманною йому специфікою предмета і об'єкта, характером зустрічного надання і визначеного статусу перестраховика — послугонадавача. Так, перестраховик надає на оплатних засадах перестрахувальникові послугу щодо забезпечення його фінансової стійкості.

За способом укладання договорів розрізняють: облігаторні, факультативні та облігаторно-факультативні договори перестрахування.

За облігаторним договором перестраховуються ризики виплат по цілій групі, як вже укладених, так і здебільшого ще не укладених основних договорів страхування. У міру укладання основних договорів перестрахувальник сплачує перестраховику премію — жодної згоди на це перестраховика не потрібно. Підписавши облігаторний договір, перестраховик заздалегідь погодився перестраховувати всі основні договори за вказаним в облігаторному договорі видом страхування

[9, с. 468]. За настання страхових випадків за основними договорами перестраховик виплачує перестрахувальникові свою частину виплати. По суті, виконуючи цей договір, сторони просто здійснюють взаєморозрахунки за допомогою спеціальних рахунків, які іменуються «бордеро». Існують бордеро премій і, відповідно, бордеро збитків [9, с. 468].

Для укладання факультативного договору перестрахування по кожному основному договору потрібне волевиявлення як перестрахувальника, так і перестраховика. Як правило, сторони спочатку підписують так званий генеральний договір факультативного перестрахування, в якому узгоджують більшість умов договору перестрахування. Перестрахувальник, бажаючи перестраховувати основний договір на умовах цього генерального договору, направляє перестраховику письмову пропозицію із зазначенням таких умов основного договору, як об'єкт страхування, страхова сума тощо. Ця пропозиція в практиці перестрахування називається «сліп». Перестраховик може погодитися або відмовитися прийняти цей основний договір у перестрахування [9, с. 469].

Облігаторно-факультативні договори — це поєднання в одному договорі облігаторного договору перестрахування і генерального договору факультативного перестрахування. За одними видами страхування договір — облігаторний, а за іншими — факультативний. Або за основними договорами зі страховою сумою менше певного розміру — облігаторний, а за основними договорами зі страховою сумою, що перевищує цей розмір, — факультативний.

За способом розподілу ризику розрізняють пропорційні (квотні договори, договори ексцеденту суми і квотно-ексцедентні договори) і непропорційні (ексцедентні) договори перестрахування (договори ексцеденту збитку і ексцеденту збитковості).

У пропорційних договорах перестраховик отримує обумовлену частку пре-

мії, отриманої перестраховальником за основним договором, і виплачує ту ж частку страхової виплати за основним договором. У непропорційних договорах перестраховик сплачує перестраховальнику частину виплати, що перевищує узгоджений сторонами розмір (ексцедент). Відповідно, і страховий випадок за таким договором перестраховування настає, лише якщо виплата за основним договором перевищує ексцедент. Такі договори називаються договорами ексцедента збитку [9, с. 469].

Процес укладення договору перестраховування, залежно від форми організації перестраховування (факультативної чи облігаторної), може проходити двома способами: шляхом укладення договору перестраховування на факультативній основі за схемою «договір через договір», або шляхом укладення попереднього договору облігаторного перестраховування, сторони якого зобов'язуються протягом певного строку (у певний термін) укласти договір у майбутньому (основний договір) на умовах, встановлених попереднім договором облігаторного перестраховування.

На перший погляд, видається, що укладення договору перестраховування до укладення основного договору прямо суперечить ч. 1 ст. 987 ЦК України. Дійсно, з цієї норми випливає, що перестрахованим може бути тільки ризик, який прийнятий на себе страховиком. Проте зайняття страховою діяльністю породжує у страховика страховий інтерес, який пов'язаний з можливими майбутніми страховими виплатами і може бути захищений за договором перестраховування, тому узгодження предмета договору перестраховування не становить труднощів і без укладеного основного договору. Так, як зазначає Ю. Б. Фогельсон, для укладення договору облігаторного перестраховування зовсім не обов'язково, щоб всі основні договори страхування, що підлягають перестраховуванню, вже були укладені. Необхідно лише, щоб перестраховальник систематично укладав подібні договори [9, с. 473].

Особливістю припинення перестраховального зобов'язання у випадку виконання зобов'язань за договором є те, що воно може бути виконано двома способами: наданням перестраховального захисту перестраховиком перестраховальникові впродовж дії всього договору перестраховування за відсутності страхового випадку або здійснення ним виплати страхового відшкодування за настання страхового випадку до закінчення строку дії договору перестраховування. В обох випадках зобов'язання по перестраховуванню припиняються виконанням.

Висновки. Отже, договір перестраховування — це самостійний вид договору страхування, на підставі якого одна сторона (перестраховик) за обумовлену договором плату (перестраховальну премію) зобов'язується надати іншій стороні (перестраховальникові) послугу щодо відшкодування відповідно до умов договору витрат, пов'язаних з виконанням перестраховальником своїх зобов'язань за укладеним ним як страховиком договором страхування.

Передумовою перестраховального зобов'язання є наявність у перестраховальника страхового інтересу, який пов'язаний із витратами, що можуть виникнути у зв'язку з виконанням перестраховальником своїх зобов'язань за основним договором страхування, у якому він виступає як страховик.

Відмінності у договорах страхування і перестраховування характеризують різну правову природу страхових і перестраховальних відносин, а тому унеможливають їх юридичне отождивлення та потребують формування окремого правового регламентування, положення якого пояснювали б сутність договорних відносин у перестраховуванні, їх особливості, трактували основні дефініції та поняття перестраховальної діяльності, що сприяло б підвищенню якості та ефективності страхових і перестраховальних відносин у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України: Прийнятий 16 січня 2003 р. — Київ: Істина, 2003. — 368 с.
2. Закон України «Про страхування» від 7 березня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 18. — Ст. 78.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та вимог щодо здійснення перестрахування у страховика (перестраховика) нерезидента» від 4 лютого 2004 р. № 124. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/124-2004-%D0%BF>.
4. Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг «Про затвердження Порядку реєстрації договорів перестрахування та надання страховиками (цедентами, перестраховальниками) інформації про укладені договори перестрахування з страховиками (перестраховиками) нерезидентами» від 15.09.2015 р. № 2201. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1327-15>.
5. Заруба О. Страхова справа: підручник. — Київ: Товариство «Знання», КОО. — 1998. — 321 с.
6. Семенова К. Г. Договір перестрахування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. — Харків, 2008. — С. 6.
7. Клоченко Л., Мюллер П. О договоре перестрахования // Страховое дело. 1995. — № 1. — С. 47—61.
8. Пфайфер К. Введение в перестрахование. — Москва: Анкил. — 2000. — 153 с.
9. Фогельсон Ю. Б. Страховое право: теоретические основы и практика применения: монография. — Москва: НОРМА: ИНФРА-М, 2012. — 576 с.
10. Турбина К. Е. Перестрахование: вид страхования или особый род финансовой гарантии // Финансовая газета. — 1995. — № 26.
11. Цивільний кодекс України: наук.-практ. ком. — 3-те вид., перероб. и допов. / за заг. ред. Є. О. Харитонов. — Харків: Одиссей, 2006. — С. 900.
12. Журавлев Ю. М. Формы и методы проведения перестраховочных операций. Основные виды перестраховочных договоров. — Москва, 1993. — С. 72.
13. Артамонов А., Дедиков С. Основные проблемы правового регулирования перестраховочных отношений // Хозяйство и право. — 2011. — № 1.
14. Вержбицкая П. Некоторые теоретические аспекты перестрахования // Финансы. — 1998. — № 12. — С. 36.
15. Мних М. В. Страхування в Україні: сучасна теорія і практика: підручник. — Київ: Знання України, 2006. — 284 с.
16. Пузаненко В. Співвідношення договору страхування і договору перестрахування в українському цивільному праві // Юридичний авангард. — 2009. — № 1.
17. Кнейслер О. В. Правовая природа перестраховальных відносин: специфічні ознаки та критерії ідентифікації // Фінансова система України. Наукові записки. Серія «Економіка». — 2011. — Вип. 16. — С. 498.
18. Супрун Л. Юридична природа договору перестрахування // Право України. — 2005. — № 2.

Миловская Н. В. Правовая природа договора перестрахования.

В статье на основе анализа научных взглядов и норм действующего законодательства Украины, регулирующих договорные обязательства в сфере страхования, определены понятие, правовая природа договора перестрахования и его место в системе гражданско-правовых договоров. Дана правовая характеристика субъектного состава договора перестрахования, а также сформулированы научные выводы и предложения по совершенствованию законодательного урегулирования отношений по договору перестрахования.
Ключевые слова: договор перестрахования, договор страхования, правовая природа договора, перестраховщик, перестрахователь, страховщик, страхователь.

Milovska N. V. The legal nature of the reinsurance contract.

The concept, the legal nature of the reinsurance contract and its place in the system of civil law contracts are defined in the scientific article on the basis of the analysis of the scientific views and the norms of current legislation of Ukraine, governing contractual obligations in

the sphere of insurance, and scientific conclusions and proposals on improving the legislative regulation of relations under the reinsurance contract are formulated.

The author states that the application of the legal reinsurance institute has legal difficulties, due to the lack of clear legal norms, scientific and theoretical approaches to this institution. Thus, the current civil and insurance legislation of Ukraine does not contain norms that would clearly define the place of the reinsurance contract in the insurance activity system. The norms of the Civil Code of Ukraine, although it fix the concept of the reinsurance contract, but do not sufficiently reflect its content and character.

The author points out legal relations in the sphere of reinsurance are civil legal relations between legal entities (reinsurer and reinsured) that arise on the basis of a reinsurance contract.

The legal institute of reinsurance, on the one hand, provides the financial ability of the insurer to fulfill the insurance obligation regarding to pay the insurance compensation, so that such payment on insurance cases does not place an excessive burden on him alone, on the other hand, it strengthens the protection of the property interests of the insured.

The reinsurance contract acts as one of the kind of the insurance contract, because both the insurance and reinsurance can be the subject of the insurer's direct activity. Therefore, the rules governing insurance relations apply to the reinsurance contract. The subject of the reinsurance contract is the reinsurer's obligation to provide a certain service – reinsurance protection to the reinsured and the reinsured's obligation to pay a reinsurance premium for it. In the scientific research the legal characteristic of the subject composition of the reinsurance contract is given. Only legal entities – insurance organizations that meet the requirements of the legislation, in particular for licensing, the formation of the statutory fund and others, can act as parties of the reinsurance contract. In case of non-compliance this requirements of the legislation, the legal entity does not have the right to carry out insurance and reinsurance activities.

In the article, the reinsurance contract is a consensual transaction, that is, it enters into force from the moment of its conclusion. In addition, under the reinsurance contract, not the insured's risk under the main contract is insured, but a completely different risk – the reinsured's risk, that is, his risk of making insurance payment under the main insurance contract.

According to the author, a characteristic feature of the reinsurance contract is its attribution to a group of service contracts, in particular, the provision of financial services, since the reinsurer renders a service to ensure the financial stability of the reinsured on a paid basis. In the article, attention is focused on types of reinsurance contracts. Thus, according to the way of concluding contracts, there are distinguished: obligatory, optional and obligatory-optional contracts of reinsurance. According to the way of distribution of risk, there are distinguished by the following: proportional (quotas agreements, excedent amounts contracts and quotas-excedent contracts) and disproportionate (excedent) reinsurance contracts (contracts of the excedent of the loss and excedent of loss-making assets).

The author concludes that differences in insurance and reinsurance contracts characterize the different legal nature of insurance and reinsurance relations, and therefore make it impossible to identify them legally and require the formation of a separate legal regulation, the provisions of which would explain the nature of contractual relations in reinsurance, their features, interpreted the main definitions and concepts of reinsurance activities, would contribute to improving the quality and effectiveness of insurance and reinsurance relationships in the society.

Keywords: reinsurance contract, insurance contract, legal nature of the contract, reinsurer, reinsured, insurer, insured.